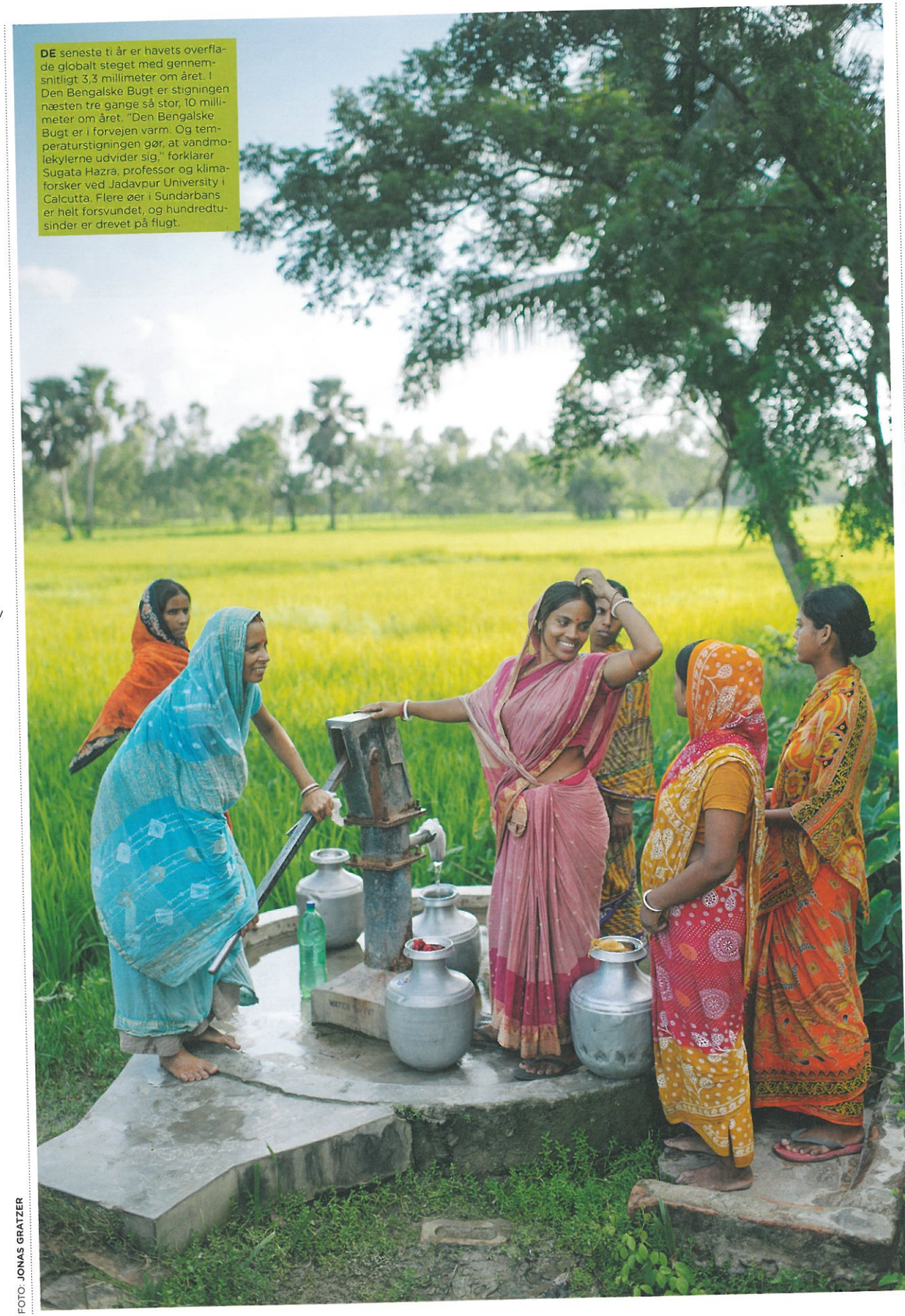

DE seneste ti år er havets overflade globalt steget med gennemsnitligt 3,3 millimeter om året. I Den Bengalske Bugt er stigningen næsten tre gange så stor, 10 millimeter om året. "Den Bengalske Bugt er i forvejen varm. Og temperaturstigningen gør, at vandmolekylerne udvider sig," forklarer Sugata Hazra, professor og klimaforsker ved Jadavpur University i Calcutta. Flere øer i Sundarbans er helt forsvundet, og hundredtusinder er drevet på flugt.

FOTO: JONAS GRATZER

Klimaforandringer

PÅ FLUGT FRA TIGERE OG OVERSVØMMELSER

Stigende temperaturer, orkaner og havstigninger. For indbyggerne i Sundarbans er klimaforandringerne til at tage at føle på. Den bengalske tiger bliver nu fordrevet fra sit naturlige habitat og ind i byerne. Det har ødelæggende konsekvenser. 360° har besøgt et af de steder, der er hårdest ramt af den globale opvarmning.

AF **SOPHIE ARNÖ**

DER var noget i naboens tonefald, som gjorde, at Rinku Mondol forstod, at der var sket noget alvorligt med hendes mand. Hun løb ned til flodbredden og fandt ham i en båd, fuld af blod og rifter i ansigtet og over hele kroppen.

"Det var voldsomt at se på. Jeg bad til Gud om, at han ville klare sig," husker hun og kaster et blik på sin mand, Dinesh Mondol, som står ved siden af os og lytter opmærksomt til hendes fortælling. De var heldige.

Han overlevede og kunne vende hjem igen efter en måned på intensivafdeling. Men de tykke ar på den ene kind, på halsen, armene og benene vidner stadig om det, der skete.

"Jeg og to venner tog ind i tigerreservatet i min lille båd for at fiske krabber. Vi plejer at være der syv-otte dage ad gangen," fortæller han. "Pludselig hoppede en tiger på mig bagfra. Vi var tæt på stranden, den sprang ud fra flodbredden, bed sig fast i min venstre arm, trak mig ned i vandet og blev ved med at angribe mit ansigt, mine ben og mine arme. Den bed og flåede. Jeg tænkte 'nu dør jeg'."

De sloges i vandet i flere minutter. Dinesh Mondol forsøgte at skubbe det store dyr væk fra sig, så dyret ind i øjnene og så, hvordan knurhårene vibrerede, og savlet flød ud af mundvigene. Mistede grebet, blev trukket under vandet, forsøgte at få fat i båden. Tigeren sprang efter, fik igen fat i ham. Men så slap han fri og dykkede ned, dykkede dybt, og tigeren vendte tilbage til flodbredden.

"Jeg var helt og aldeles indstillet på overlevelse, det var det eneste, jeg tænkte på i det øjeblik. Jo, jeg tænkte også på min mor. Jeg tror faktisk, at tanken om hende reddede mig," siger han.

Dinesh Mondol har stadig mareridt, og først inden for det seneste par dage er han, mod sin vilje, igen begyndt at tage ud i floddeltaet for at fiske.

"En overgang forsøgte jeg at sælge frugt i stedet, men det giver ikke penge nok, det er vanskeligt at klare sig med," forklarer han. "Hvad kan jeg gøre? Vi har ikke andre muligheder her."

ØER OVERSVØMMET

Den by, de bor i, ligger i den nordlige del af Sundarbans' nationalpark, som er en del af verdens største floddelta. Udefra set – et paradis. Selvlysende grønne risplanter, frodige mangroveområder og et fletværk af skinnende blanke vandløb.

Allerede i 1920'erne kom briterne hertil for at opdyrke det smukke og frugtbare land. Nu bor omkring fire

FAKTA: SUNDARBANS

- Sundarbans er verdens største floddelta og strækker sig over grænsen mellem Indien og Bangladesh. Her findes verdens største mangroveskov og et unikt vækst- og dyreliv; krokodiller, pytonslanger – og en af verdens største tilbageværende tigerstammer, den bengalske tiger.
- Dele af deltaet er nationalpark og blev i 1987 udnævnt til verdensarv af UNESCO.
- De nordlige dele af området tilhører de frodigste og tættest befolkede steder på jorden.

"DET er ofte sket, at en tiger er kommet herind i byen" fortæller 68-årige Niranjan Raptan, der arbejder som guide i området. "Sidste år var der en tiger lige her bag huset. Indimellem hopper de op på taget." Han viser sin "tigermaske", en ansigtsmaske, man sætter på baghovedet for at narre tigeren, når man arbejder i marken. "En tiger angriber altid bagfra."

millioner indbyggere på 54 af områdets 102 øer, og de har mere end vanskeligt ved at overleve.

Havstigningerne, den ekstreme nedbør, cykloner og oversvømmelser er problemernes rod. Saltvand trænger ned i markerne og ødelægger både afgrøder og drikkevand.

De seneste ti år er havets overflade globalt steget med gennemsnitligt 3,3 millimeter om året. I Den Bengalske Bugt er stigningen næsten tre gange så stor, 10 millimeter om året.

"Den Bengalske Bugt er i forvejen varm. Og temperaturstigningen gør, at vandmolekylerne udvider sig," forklarer Sugata Hazra, professor og klimaforsker ved Jadavpur University i Calcutta. "Verden bør omgående reagere."

Flere øer i Sundarbans er helt forsvundet, og hundredtusinder er drevet på flugt. 70 procent af hele deltaet er lavland og ligger mindre end fem meter over havets overflade. Det fører uundgåeligt til migration.

"Ud af 3.000 husholdninger, der var med i et studie af området, havde 68 procent mindst ét medlem, der var migreret," fortæller Sugata Hazra.

Selv dyrene bliver ramt. Området er kendt for sin artsvariation, og tigerstammen er en af de største, der er tilbage i verden. Men nu er den truet.

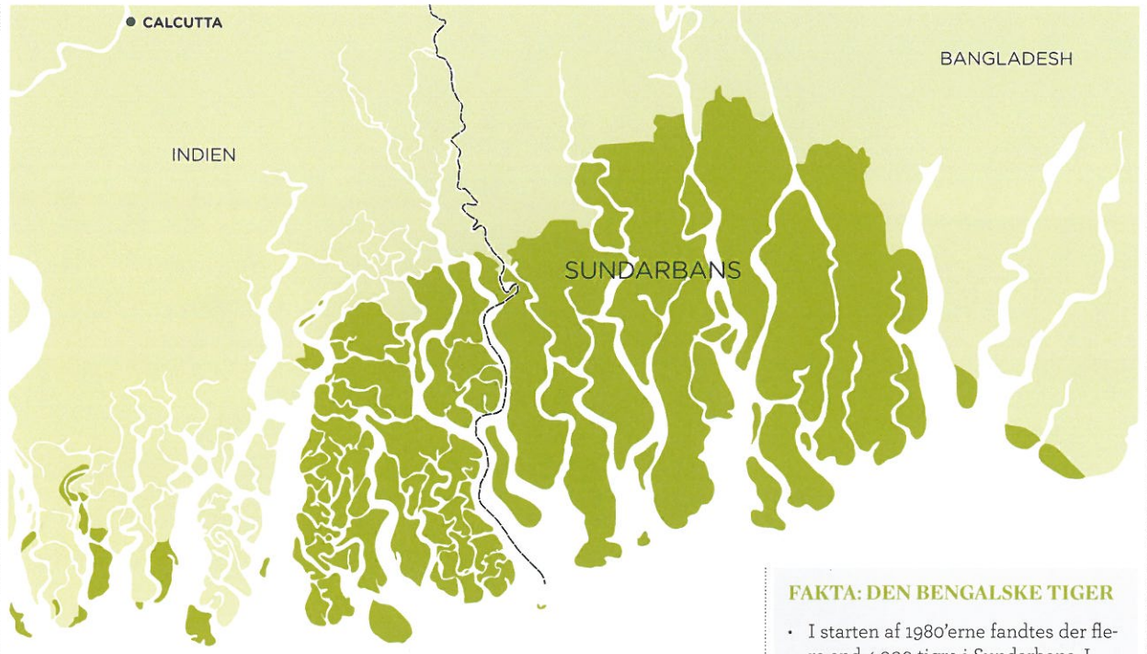
"Tidligere havde vi problemer med krybskytter. Nu er problemet, at tigrene ikke har nok mad og derfor bliver fordrevet fra deres naturlige habitat," siger professor Pranabes Sanyal, tigerforsker ved Jadavpur University.

Han var med til i 1973 at starte regeringens tigerprojekt i området, der havde til formål at stoppe netop krybskytterne. Siden dengang er udfordringerne blevet nogle lidt andre.

KLIMAFORANDRING

- Floddeltaet længst inde i Den Bengalske Bugt er et af de områder, som er hårdest ramt af klimaforandringer. Her stiger havet tre gange mere end det globale gennemsnit.

- Ved siden af havstigningerne er det stigende antal cykloner et stort problem. I løbet af de sidste 15 år har der været 23 højintensive cykloner. Millioner er ramt, hundredtusinder er fordrevet fra deres hjem. Flere øer er helt forsvundet.

"Nu tager mennesker stadig længere ind i mangroveskoven, hvor de fleste tigre findes, for at lede efter krabber og andre fisk, som holder til der. Samtidig bevæger tigrene sig stadigt oftere ind i menneskenes byer."

I løbet af tigerprojektets første år blev stammen i området næsten fordoblet fra 1.768 tigre til 4.400 ti år senere. I dag er der kun 600 tigre tilbage i Sundarbans, 250 på den indiske side af grænsen og 380 på den anden side, i Bangladesh. Det til trods sker der altså flere angreb.

"I starten af 1990'erne blev der indrapporteret omkring ti angreb om året. Det sidste par år har der været registreret flere end 30 om året, altså godt 100 inden for de sidste tre år. I praksis er det formentlig langt flere."

EN TIGER ANGRIBER ALTID BAGFRA

Når vi bevæger os mellem husene og byerne i området, forekommer det, at alle, vi møder, er blevet ramt direkte eller indirekte. Alle har set tigre komme ind i byerne, og alle kender nogen, som har mistet nogen.

"Det er ofte sket, at en tiger er kommet herind i byen. Så går vi sammen i store grupper, laver larm, skriger og klapper," fortæller 68-årige Niranjan Raptan, der arbejder som guide i området.

"Sidste år var der en tiger lige her bag huset. Indimellem hopper de op på taget."

Han viser os også sin "tigermaske", en ansigtsmaske, man sætter på baghovedet for at narre tigeren, når man arbejder i marken.

"En tiger angriber altid bagfra," forklarer han.

Langt de fleste angreb sker, når mennesker er ude at fiske, sådan som Dinesh Mondol var. Mange har mistet livet på den måde. For deres familie er det ødelæggende på flere forskellige måder.

"Vi havde været gift, siden jeg var 13. Han var så fin og elskede mig så meget. Han arbejdede hårdt for, at vi skulle have det godt," siger 35-årige Ekadoshi Sarderi og tørrer tårerne bort med en flig af sin lyserøde sarong.

Hun er mor til fire børn, som står tavse ved siden af og ser deres mor græde. Tabet er også forbundet med skam. Der er megen overtro i området. Mange tror, det bringer uheld at se på en enke. Nu må Ekadoshi Sarderi gå rundt med nedslået blik og tigge ris fra naboerne.

"Jeg ved ikke, hvordan jeg skal klare mig," græder hun. "Jeg kan knap skrive mit eget navn. Det var min mand, som hjalp børnene med lektier."

En anden "tigerenke", som de kaldes her, er 30-årige Sikha Mondol.

FAKTA: DEN BENGALSKE TIGER

- I starten af 1980'erne fandtes der flere end 4.000 tigre i Sundarbans. I dag er der kun omkring 600 tigre tilbage, heraf 250 på den indiske side og 380 på den anden side, i Bangladesh.

- Jorderosion, orkaner og oversvømmelser gør, at en af verdens største tilbageværende tigerstammer nu har svært ved at finde tilstrækkelig med føde.

- Dyrene bliver fordrevet fra deres naturlige habitat ind i menneskenes byer, med ødelæggende konsekvenser.

- Omkring 100 tigerangreb er blevet registreret de seneste tre år. I starten af 1990'erne blev der kun registreret omkring ti angreb om året.

LANGT de fleste angreb sker, når mennesker er ude at fiske. Mange har mistet livet på den måde. I starten af 1990'erne blev der indrapporteret omkring ti tiger-angreb om året. Det sidste par år har der været registreret flere end 30 om året, altså godt 100 inden for de sidste tre år. I praksis er det formentlig flere.

Hun lægger trøstende hånden på sin venindes arm.

"Jeg var også helt afhængig af min mands indkomst," istemmer hun.

"Og jeg ved, hvad du mener med stigmatiseringen. Når der er bryllup og andre ceremonier i familien, beder de mig altid holde mig væk, fordi de tror, det bringer uheld, hvis nogen af deres børn ser på mig."

Alligevel har hun fundet styrke til selv at gå i gang med at arbejde i marken og med at fiske.

"Jeg gør det for mine børn," siger hun.

Tilbage i Calcutta taler professor Sugata Hazra oprørt videre om verdens manglende vilje og evne til at komme tigerenkerne og de mange andre, der hver dag betaler klimaforandringernes pris, til undsætning.

"Tiden er ikke til at skrive flere rapporter. Det er tid til at handle."

Han mener, at der ud over uddannelse og engagement også er brug for en juridisk klausul, som garanterer beskyttelse for dem, der bliver direkte ramt, for eksempel dem, der bliver tvunget til at forlade deres hjem.

Professor Pranabes Sanyal peger også på det akutte behov for at stoppe den globale opvarmning, bekæmpe fattigdom og skabe alternative indkomstmuligheder for dem, som nu ikke længere kan forsørge sig selv med deres landbrug.

> *Tiden er ikke til at skrive flere rapporter. Det er tid til at handle.*
>
> **Sugata Hazra**, professor og klimaforsker ved Jadavpur University i Calcutta

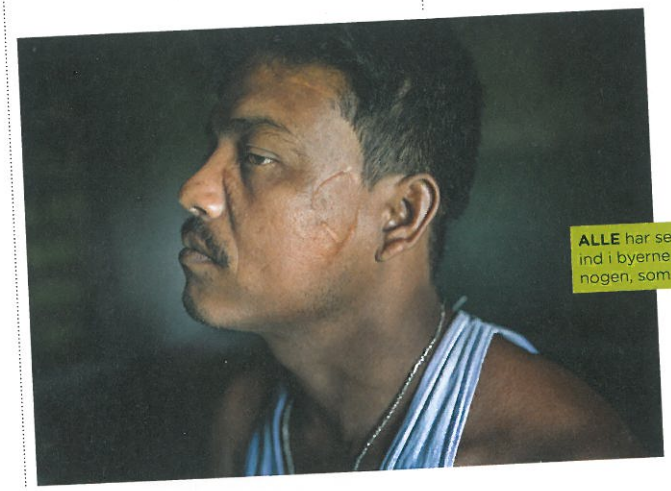
Men den umiddelbare foranstaltning, han ønsker sig for at mindske antallet af tigerangreb, er forbud mod at samle honning og fiske krabber i de indre dele af mangroveskoven, hvor tigrene oftest færdes.

"En sulten tiger angriber alt, der rører sig," konstaterer han.

Det ved Dinesh Mondol, og han er stadig bange. Men han er netop begyndt at tage med båden ud i skoven igen. Han har brug for pengene. Men på spørgsmålet om, hvorvidt han ville lade sin søn tage med ud at fiske, falder svaret prompte.

"Aldrig! Mit højeste ønske er, at han skal gå i skole i Calcutta, så han slipper for at begive sig ud i skoven."

Oversat fra svensk af Nina Trige Andersen.

ALLE har set tigere komme ind i byerne, og alle kender nogen, som har mistet nogen.